

Overweging

Alleen de liefde maakt één.

We horen, beste mensen, in het evangelie, dat Jezus bidt voor zijn leerlingen. Hij vraagt aan zijn Vader, dat de leerlingen, één mogen zijn, zoals Hij zelf één is met de Vader. Opvallend is, dat Jezus zegt, dat de Vader Hem de leerlingen gegeven heeft, opdat zij één mogen zijn, zoals Hij, de Zoon één is met de Vader.

Uiteindelijk komt die eenheid van de Vader. Misschien maakt dat duidelijk, waarom in de eerste lezing de leerlingen naar het lot grijpen, om de lege plek in hun midden op te vullen. Ze blijven van die uitverkiezing maar af met hun handen. Het is immers Gods zaak. Zoals ook de uitverkiezing van de oorspronkelijke twaalf Gods zaak was, zoals we in het evangelie horen. Maar wat is dat nu voor een eenheid, die Jezus voor de twaalf bij zijn Vader afsmeekt?

En in hoeverre is zijn vurige wens en bede in vervulling gegaan? Was dat een eenheid in de leer? Dan moet het antwoord op de vraag van de vervulling dus nee zijn. Want vanaf het eerste moment al is er verschil van mening en hebben we met uiteenlopende karakters te maken. Neem nu om te beginnen eens het verschil tussen die vissersbonk Petrus en de lievelingsleerling Johannes. De doener en aanpakker Petrus en de denker, nadenker en overdenker Johannes. De tegenpolen bestuurder en filosoof.

Volgens de traditie, -we moeten eigenlijk zeggen, een traditie-, want zij is niet onomstreden, is er op het eiland Patmos een graf, dat van de apostel Johannes zou zijn. Het is een graf, zeer eenvoudig, onder de open hemel. Uitblinkend in eenvoud. Vergelijk dat eens met het graf van de apostel Petrus in Rome, overdekt en overkoepeld door de gewelven van het Vaticaan.

Het indrukwekkende graf van Petrus mogen we zien als symbool voor de Kerk, waarin Petrus het primaat heeft gekregen, waarvan hij de sleutelbewaarder is geworden, waarvan hij de rots is. De vraag mag gesteld worden: wat voor Kerk hadden we gekregen, als de lievelingsleerling Johannes eens het primaat had verworven, als de hemel onze kathedralen had gevormd. Petrus en deze Johannes, zo verschillend als ze waren, zullen ook over veel dingen des geloofs verschillend gedacht hebben. De vraag blijft: waren ze dan niet meer één, zoals Jezus aan zijn Vader vroeg?

Natuurlijk waren ze één. Maar wat was dat dan voor éénheid?
Wat bond hen samen?

Dan was er in die groep van twaalf nog een bijzondere man. Thomas, die we zo gemakkelijk schilderen als de ongelovige Thomas. Hij heeft niet zo'n prominente rol in de groep. Maar er was veel meer aan de hand met die Thomas dan wat menselijke ongelovigheid. Er zijn aanwijzingen, dat hij echt een buitenbeentje was. Is hij nu wel of niet naar India gegaan en is hij wel of niet de stichter van een Thomasevangelie? En hoe staat het nou met dat zogenaamde Thomasevangelie, dat in de vorige eeuw is ontdekt. Waarom verschuilt de auteur van dit niet canonieke werk zich nu juist achter de naam van Thomas. Natuurlijk om zijn werk zwaarwichtig te maken. Maar

nogmaals: waarom juist Thomas. We mogen eraan vasthouden, dat deze Thomas, de Thomas van Mijn Heer en Mijn God, één was met zijn medeapostelen.

Eén van ziel, maar mogelijk niet één van gedachte. De vraag blijft: wat maakt één? Wat is eenheid?

Het antwoord staat opgetekend in Handelingen 4: De groep van gelovigen was één van hart en ziel.

Er is nog een apostel, die zijn eigen ideeën had. Dat was Paulus. Maar ja, Paulus hoorde er ook eigenlijk niet bij. In de eerste lezing horen we dat bij de aanvulling van de groep als eis gesteld wordt, dat je er vanaf het eerste begin bent bij geweest, vanaf de doop door Johannes in de Jordaan. Je moet met de Heer zelf hebben opgetrokken. Het is Paulus vaak genoeg ingewreven, dat hij eigenlijk geen apostel was. Maar vooral natuurlijk op momenten van meningsverschil en die waren er vaak. Vooral meningsverschillen in de leer. "Ben ik geen apostel, heb ik de Heer dan niet gezien", vraagt hij de anderen, verwijzend naar zijn Damascuservaring.

Misschien zeggen jullie nu, dat is toch tamelijk liefdeloos, om zo iets te zeggen en daar hebben jullie gelijk in. Maar leer en liefde verdragen elkaar slecht. De geschiedenis van het christendom vanaf het allereerste begin leert ons dat het verlangen naar eenheid van leer, de liefde geweld heeft aangedaan. De leer splijt.

Binden doet de liefde. We mogen ons wel eens afvragen: zijn we nu een Kerk met een leer of zijn we een Liefdeskerk.

Maar wat is dat dan voor eenheid, die Jezus afsmeekt van zijn Hemelse Vader?

Misschien dat we die eenheid mogen spiegelen aan het huwelijksverbond tussen een man en een vrouw. Is het niet vaak zo, dat hoe langer die elkaar kennen, hoe langer die twee hoofden op één kussen liggen, hoe duidelijker naar voren komt, -warempel nog aan toe-, dat ze over veel dingen verschillend denken. Fundamenteel verschillend denken. Maar wie zou durven zeggen, dat ze daardoor niet meer één zijn? Want het gaat toch niet om de leer en om ideeën, maar om de liefde. Niet om gelijkhebben. Maar om een gezamenlijke gerichtheid in liefde naar het goede.

De tweede lezing spreekt over die liefde. Broeder en zusters, als wij elkaar liefhebben, woont God in ons. En als God in ons kan wonen, dan zijn we één. Want God kan niet in verdeeldheid wonen. En dan is God zichtbaar, omdat wij Hem in het zicht hebben gebracht. Want nooit heeft iemand God gezien, want God is onzienbaar, maar onzichtbaar is Hij niet. Hij heeft een gezicht.

Het gelaat van de liefde.

Ik grijp op dit moment graag terug naar de woorden, gesproken door vicaris Geukers, een man van samenbinding in ons heden, vanwege leerstelligheden, zo verscheurde bisdom. Ze werden opgetekend bij zijn laatste jubileum, tijdens een interview in het Noordhollands Dagblad. Hij wees naar mensen, die zich in het tehuis het vuur uit de sloffen liepen voor hun medemens.

"Kijk, God gaat hier op de gangen voorbij. Jongen, er is veel meer God, dan je denkt".

Het is een ietwat vrije vertaling van wat we zo vaak gedachteloos zingen: Ubi Caritas et Amor, Deus ibi est. **Amen.**

Zevende Zondag van Pasen Handelingen 1, 15-17.20a220c-26 1 Johannes 4, 11-16 Johannes 17.11b-19

Peter Werkhoven